Қазақстан Республикасының білім және ғылым Министрлігі

С. Торайғыров атындағы Павлодар Мемлекеттік Университеті

Кәсіпорындағы экономика және басқару кафедрасы

Бизнесті ұйымдастыру пәні бойынша
050507 «Менеджмент»
мамандығының студенттеріне арналған

ЖҰМЫС БАҒДАРЛАМАСЫ

Павлодар

Мемлекеттік жалпыға міндетті мамандықтың білім стандарты мен типтік бағдарлама негізінде әзірленген пәннің жұмыс бағдарламасына бекіту парағы

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.1/06

БЕКІТЕМІН
ОІ жөніндегі проректор
_____ Пфейфер Н.Э.
200__ж. «__» _____

Құрастырушы: э.ғ.к., доцент_____ С.А.Рахимова

Кәсіпорындағы экономика және басқару кафедрасы

Бизнесті ұйымдастыру пәні бойынша 050507 «Менеджмент» мамандығының студенттеріне арналған

ЖҰМЫС БАҒДАРЛАМАСЫ

Жұмыс бағдарламасы мемлекеттік жалпыға міндетті мамандық стандарты ҚР МЖМБС **3.08.311-2006 050507 «Менеджмент»** және Республикалық оқу-әдістемелік жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру кеңесі 2006 жылғы 22 маусым мәжілісінің хаттамасының шешімімен Бекітілген және іске қосылған типтік бағдарламасы негізінде әзірленген
Кафедра отырысында ұсынылған 200__ ж. «___» _____
№___ хаттама

Кафедра меңгерушісі_____ С. Қ. Қунязова

Қаржы-экономика факультетінің әдістемелік кеңесімен құпталған
200__ж «____»_____№____ хаттамасы

ӘК төрайымы _____ Л.А. Сидорова

КЕЛІСІЛГЕН
Факультеттің деканы _____Т.Я.Эрназаров 200__ж. «___» _____

ЖжӘҚБ ҚҰПТАЛҒАН
ЖӘҚБ бастығы _____А.А. Варакута 200__ж. «___» _____

1 Пәннің мақсаттары мен міндеттері

Курстың мақсаты – студенттерді бизнесті және өз ісін ұйымдастыру саласында теориялық және тәжірибелік біліммен қаруландыру және оларда кәсіпкерлік қызметтің басты бағыттары бойынша білім кешендерін қалыптастыру және бизнес жоспар жасауда тәжірибелік дағдыларды иеленуге көмектесу.

Курстың міндеттері:

-студенттерді бизнес және шағын кәсіпкерлік әлеміне бірте-бірте тарту;

-студенттерді өз бизнес жоспарларын жасауға үйрету;

-тауар, нарық, бәсекелестер жөнінде ақпараттар жинау, ойлаған ісінің табысына әсер ететін факторларды анықтау дағдыларын меңгерту;

-өзінің ойлаған ісінің пайдалылығын есептеуге және жобаны іске асырудағы қиындықтар мен кедергілерді болжай білуге үйрету.

Студенттер пәннің оқу нәтижесінде білуге міндетті: кәсіпкерлік ұйымдық-құқықтық формалары, Қазақстан Республикасындағы кәсіпкердің қызметің реттейттін негізгі заңдар, компанияның қызметінің бизнес-жоспарлау, бизнес ұйымдастрыруының қаржы жағдайлары, Қазақстанда лизинг пен факторингті дамыту, шағын, орта және ірі бизнесті ұйымдастыру, банкроттық және фирмаларды жою, реабилитациялық қызметтерді қолдану,шетелдерде шағын кәсіпкерлердің дамуы.

Студенттер пәннің оқу нәтижесінде істеу білу керек: кәсіпорынның рационалдық өндірістік құрылымын құрастыру, нәтижелі экономикалық даму үшін кәсіпкерлік қызметінің ұйымдастыру және қызмет етудегі дұрыс шешім қабылдау, ситуациялық талдау жасау, белгісіздік пен тәуекел жағдайда экономикалық және ұйымдық шешімдерді қабылдау.

2 Пререквизиттер

Бизнесті ұйымдастыру пәні келесі оқу пәндерімен тығыз байланысты: «Экономикалық теория», «Менеджмент негіздері», «Қаржылық менеджмент», «Бухгалтерлік есеп және аудит», «Персоналды басқару», «Еңбек ресурстарының менеджменті», «Өңдіріс менеджменті», «Маркетинг».

3 Пәннің мазмұны

3.1.1 050507 «Менеджмент» мамандығының пән тақырыптық жоспары, күндізгі оқу түрі, жалпы орта білім беру негізінде, түскен жылы 2007

ПӘННІҢ ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЫ

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.2/10

ПӘННІҢ ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЫ				
№ р/с	Тақырыптың аталуы	Сағат саны		
		ДС	ТС	ОӨЖ
1	2	3	4	5
І БӨЛІМ. Бизнес түсінігі және түрлері				
1.1	Бизнес түсінігі, даму тарихы	1	1	4
1.2	Орта және шағын бизнесті ұйымдастыру	1	1	4
1.3	Ірі бизнесті ұйымдастыру	1	1	4
1141.4	Венчурлық бизнесті ұйымдастыру	1	1	4
ІІ БӨЛІМ. Бизнес субъектілерінің қалыптасуы және қызметі Бизнес түр				

лерін жіктеу 1.5				
142.1				
2.2 Бизнесті жүргізу формалары 1	Бизнес субъектілерін тіркеу	1	1	4
2.3	Банкроттық және кәсіпорынды жою	1	1	4
III БӨЛІМ. Бизнес инфрақұрылымы				
143.1				
3.2 Бизнес инфрақұрылымының қалыптастыру дағы объективті қаж	Бизнес инфрақұрылымының элементтері	1	1	4

етті лікт ер1				
3.3	Кедендік жүйе. Кеден анықтамасы және қызметі	1	1	4
3.4	Бизнестің салық жүйесі	1	1	4
IV БӨЛІМ. Бизнесті басқару				
144.1				
4.2 Бизнесменеджментінің негізгі принципте рі1	Бизнесте персоналды басқару және іскерлік этика	1	1	4
4.3	Қаржылық қамтамасыз ету және бизнес тиімділігінің талдауы	1	1	4
	БАРЛЫҒЫ	**15**	**15**	**60**

3.2 Теориялық курстың мазмұны

3.2.1 Дәріс сабақтарының мазмұны

І БӨЛІМ. Бизнес түсінігі және түрлері

1.1 тақырып Бизнес түсінігі, даму тарихы

Бизнес түсінігі. Бизнес және кәсіпкерлік. Кәсіпкерлік мәні және шығу тарихы. А. Маршалл, А. Хайек, А. Шумпетер, А. Иозеф, Б. Кларк, Д. Рикардо,

А. Смит, Сей және Р. Кантильон еңбектеріндегі “Кәсіпкер” және “Кәсіпкерлік” түсініктері.

Кәсіпкерлік объектілері және субъектілері. Қазіргі кәсіпкерліктің негізгі белгілері.

Кәсіпкерлік қызметтің дамуына қажетті негізгі құқықтық, әлеуметтік және экономикалық шарттар. Кәсіпкерлік қызметті реттеу қажеттілігі.

1.2 тақырып Орта және шағын бизнесті ұйымдастыру

Өнеркәсіптік дамыған елдер экономикасындағы орта және шағын бизнес орны. Шағын және орта бизнесті қолдаудың шетелдік тәжірибелері.

Қазақстан Республиксындағы шағын және орта бизнестің қалыптасуы, дамуы және қазіргі жағдайы. Қазақстандағы кәсіпкерлік қызметті реттейтін негізгі заңдар.

1.3 тақырып Ірі бизнесті ұйымдастыру

Корпоративті кәсіпкерлік мәні және негізгі формалары (холдингтік компаниялар, концерндер, ассоциациялар, консорцеумдар, синдикаттар, картельдер, тресттер, қаржылық-өнеркәсіптік топтар)

Фирмаларды біріктіру қызметі мен ұйымдастыру принциптері. Корпоративті басқару кодексі.

Ірі бірлестіктерді құру механизмі. Халықаралық бизнесті ұйымдастыру мотиві және ұйымдық формалар.

1.4 тақырып Венчурлық бизнесті ұйымдастыру

Инновациялық қызмет негіздері. Инновацияның әлеуметтік-экономиалық мәні. Инновация түрлері.

Инновациялық қызметті ұйымдатырудың жалпы принциптері мен формалары.

Венчурлық бизнестің мәні мен ерекшеліктері. Инновациялық технологиялардың мәні және венчурлы бизнесті ұйымдастыру. Технопарктер. Инновацияларды мемлекетік қолдау.

1.5 тақырып Бизнес түрлерін жіктеу

Кәсіпкерлік түрлерінің белгілері. Кәсіпкерліктің іс-әрекет ерекшеліктеріне байланысты жіктелуі: өндірістік, коммерциялық, қаржылық, кеңес берушілік. Меншік формалары бойынша кәсіпкерлік түрлері: жеке, мемлекеттік, муниципалды.

Меншік иелерінің саны бойынша кәсіпкерлі түрлері: жеке, ұжымдық.

II БӨЛІМ. Бизнес субъектілеріннің қалыптасуы және қызметі

2.1 тақырып Бизнесті жүргізу формалары

Бизнесті жүргізудің негізгі ұйымдық-құқықтық формалары. Жеке кәсіпкерлік түсінігі мен түрлері. Жеке кәсіпкерліктің артықшылықтары мен кемшіліктері. Шаруашылықтық серіктестік түсінігі. Шаруашылықтық серіктестіктің негізгі түрлеріне сипаттама: толық серіктестік, коммандитті серіктестік, жауапкершілігі шектеулі серіктестік, қосымша жауапкершілікті серіктестік, акционерлік қоғам, өндірістік кооператив, еншілес және бір-біріне тәуелді шаруашылықтық серіктестік.

Франчайзинг бизнесті жүргізудің біріккен формасы ретінде. Оның түсінігі, түрлері және қолдану сфералары. Бизнестің франчайзингтік формасын ұйымдастыру қағидалары. Франчайзинг жүйесін қалыптастырудың ұйымдық-экономикалық механизмі. Франчайзингтік жүйені қалыптастыру процессі. Франчайзингтік жүйенің ұйымдық құрылымы және оны басқарудың негзгі функциялары. Франчайзингтік жүйенің артықшылықтары мен кемшіліктері.

2.2 тақырып Бизнес субъектілерін тіркеу

Негізгі құрылтайшылық құжаттарды дайындау. Фирманың тіркеуге қажетті қосымша құжаттар. Мемлекеттік тіркеуден босатылған тұлғалар.

Жеке фирманы құрудың негізгі кезеңдері: мекеме үшін жиналыс, құжаттарға дайындық, банкте уақытша есепшот ашу, акцияға жазылуды ұйымдастыру, мемлекеттік төлемдерді төлеу, әділет органына құжаттарды өткізу, статистикалық кодтарды алу, салықтық инспекцияға тіркелу, мөрлерді дайындау.

2.3 тақырып Банкроттық және кәсіпорынды жою

“Дәрменсіздік”, “банкроттық”, “санация” түсініктері. Конкурстық, кепілдік және артықшылықты несие берушілер. Соттық негізде банроттық туралы істі қарастыру, реабилитациялық қызметтерді қолдану. Борышкер мен несие беруші арасындағы әлемдік келісім. (пролонгация, компромистік келісім, өз еркімен келісім ретінде жою)

Дәрменсіз борышкерді жою. Заңды тұлғаларды жоюды тіркеу кезеңдері. 1997 жылдың 21 қаңтарындағы “Банкрот туралы” Қазақстан Республикасының заңы.

Әділет органына жою кезінде қажетті құжаттар тізімі (соңғы өзгерістерге сәйкес).

III БӨЛІМ. Бизнес нфрақұрылымы

3.1 тақырып Бизнес инфрақұрылымын қалыптастырудағы объективті қажеттіліктер.

Бизнес инфрақұрылымы түсінігі. Инфрақұрылымы элементтері (банктер, биржалар, аудиторлық биржалар, кедендік жүйе, салық органдары, арбитражды сот және т. б.)

Экономикадағы банктік жүйе ролі. ҚР банк ісінің даму тарихы. Банк түрлері және олардың қызметтері. Биржалардың пайда болу тарихы. Биржа түрлері.

Қор биржалары және оның мүшелері. Бағалы қағаз түрлері және биржалық курстың қалыптасуы.

Тауарлық биржалар. Биржалық сауда ерекшеліктері.

3.2 тақырып Бизнес инфрақұрылымының элементтері

Аудиторлық фирмалар, аудиторлардың құқықтары мен мінеттері. Аудит әдістері мен түрлері. (қолма-қолсыз ақшалар ағымының аудиті, бағалы қағаздар аудиті, сыртқы экономикалық операциялар аудиті, қолма-қол ақшалар ағымының аудиті).

3.3 тақырып Кедендік жүйе.

Кеден анықтамасы және қызметі. Кедендік кодекс. Кедендік төлемдер және режимдер.

Арбитажды соттар жүйесі. Арбитажды үрдіс және олардың қатысушылары. Процессуалды мерзімдер. Искіні көрсету. Талдауға дайындық. Істі қарастыру.

Бизнес инфрақұрылымының келесі элементтері: халық жұмысбастылығының реттеу жүйесі мен орталық жұмысбастылыққа үлес қосу; ақпараттық технологиялар мен іскерлік құралдардың коммуникациясы; коммерциялық және шаруашылық қауіп-қатерден сақтандыру жүйесі мен сақтандыру мекемелері; арнайы жарнамалық, ақпараттық агенттіктермен мен ақпарат құралдары; сауда палаталары және басқа да іскерлік топтардың қоғамдық және ерікті мемлекеттік-қоғамдық бірлесулері; көрмелік-коммерциялық кешендер; жоғары және орта экономикалық білім жүйесі; еркін кәсіпкерліктің арнайы зоналары.

3.4 тақырып Бизнестің салық жүйесі

Салық бизнесті экономикалық реттеудің құралы. Салықтың мәні және функциялары. Бизнеске салық салудың негізгі принциптері.

ҚР салық жүйесі; салық классификациясы, салық жүйесінің элементтері.

Салық төлеушінің құқықтары мен міндеттері.

Салық органдары. Салық органдарының құқықтары мен міндеттері. ҚР салық кодексі.

Салық бойынша есеп; пайдаға салық; қосылған құн салығы, мүлікке салық, акциздер және т. б. төлемдер.

IV БӨЛІМ. Бизнесті басқару

4.1 тақырып Бизнес менеджментінің негізгі принциптері.

Басқарудың механизмі мен принциптері. Өкелетілікті бөлу. Бизнестің ұйымдастырушылық құрылымы.

Бизнестің ақпараттық-экономикалық жүйесі. Ақпарат нарығының ерекшеліктері. Іскерлік ақпарыттың көлемі және құрылымы. Ақпаратпен жұмыс істеу уақыты. Ақпарат бағасы.

Бизнестегі коммерциялық құпия және оны қорғау. Коммерциялық құпия ақпаратын айту критерийі. Коммерциялық құпияны қорғау жүйесі.

Коммерциялық келісімдер жасау. Коммерциялық келісімдердің анықтамасы мен түрлері. Келісім жасаудағы делдалдар. Келісім жасаудың кезеңдері. Сату, сатып алу келісімінің мазмұны.

4.2 тақырып Бизнесте персоналды басқару және іскерлік этика.

Персоналмен жұмыс жасаудың негізгі принциптері.

Көпшлікпен жұмыс жасау жүйесі.

Еңбектің материалды стимулы. Еңбектің моральді стимулы.

Іскерлік этика экономикалық мәдениеттің элементі ретінде.

Бизнес пен қоғамның өзара байланысты әсері. Іскерлік міндеттерді орындау. Күш қысымын пайдалану. Биліктегілермен өзара байланыс.

Бизнесті жоспарлаудың негізі

Бизнесті жоспарлаудың мәні, оны жүзеге асыру элементтері мен кезеңдері. Бизнесті жоспарлау процесінің ұйымдастырушылық факторлары. Бизнесті ұйымдастыру кезеңдегі бизнес жоспарды құрудың қажеттілігі.

Бизнес жоспармен шешілетен есептер. Бизнес жоспардың бөлімдері. Бизнес жоспар бөлімдерін өңдеудің методикасы мен тәртібі.

Шынайы экономиканың маңызды феномені болып табылатын қауіп факторларын есептеу – бизнес жоспармен жұмыс жасаудың негізі. Қауіп-қатер мәні, түрлері, классификациясы. Қауіп-қатерді алдын-алу үшін ұйымдастырушылық шаралар. Форс-мажорды жағдайларды болжай білу және таза қауіпті басқару. Қауіпті сақтандыру.

Қаржылық кәсіпорынды жоспарлау. Шығындарды жоспарлау. Пайданы жоспарлау.

Бизнес жоспардың негізгі қаржылық құжаттары: жүзеге асырудың болжау көлемі; ақшалай шығындар мен кірістердің балансы; шығындар мен пайдалар кестесі; кәсіпорынның активі мен пассивтерінің балансы. Шығынсыздық нүктесін анықтау. Жоба шығынсыздығының графигін жасау.

Бизнес жоспарды бағалау критерийі және оның жүзеге асуы. Іскерлік моральдік принциптері.

4.3 тақырып Қаржылық қамтамасыз ету және бизнес тиімділігінің талдауы

Бизнестің қаржылық ортасы. Бизнесті қаржыландыру көздері. Бизнесті инвестициялаудың формалары: несие, кепілдік, лизинг, факторинг. Олардың артықшылықтары мен кемшіліктері.

3.2.2 Тәжірибелік сабақтардың мазмұны

1 тәжірибелік сабақ Бизнес түсінігі, даму тарихы

Әдістемелік ұсыныстар: тәжірибелік сабақты тақырып бойынша сұрақтарды талқылау формасында өткізу:

- бизнес түсінігі;
- бизнес және кәсіпкерлік;
- кәсіпкерлік мәні және шығу тарихы;
- кәсіпкерлік объектілері және субъектілері. Қазіргі кәсіпкерліктің негізгі белгілері;
- кәсіпкерлік қызметтің дамуына қажетті негізгі құқықтық, әлеуметтік және экономикалық шарттар. Кәсіпкерлік қызметті реттеу қажеттілігі.

2 тәжірибелік сабақ Орта және шағын бизнесті ұйымдастыру

Әдістемелік ұсыныстар: тәжірибелік сабақты тақырып бойынша сұрақтарды талқылау формасында өткізу:

-өнеркәсіптік дамыған елдер экономикасындағы орта және шағын бизнес орны;

-шағын және орта бизнесті қолдаудың шетелдік тәжірибелері;

-Қазақстан Республикасындағы шағын және орта бизнестің кәзіргі жағдайы;

-шағын және орта бизнес даму үшін әсер ететін факторлар;

-Қазақстандағы кәсіпкерлік қызметті реттейтін негізгі заңдар.

3 тәжірибелік сабақ Ірі бизнесті ұйымдастыру

. Әдістемелік ұсыныстар: тәжірибелік сабақты тақырып бойынша сұрақтарды талқылау және тапсырмаларды орындау формасында өткізу:

Қарастырылатын сұрақтар:

-корпоративті кәсіпкерлік мәні және негізгі формалары (холдингтік компаниялар, концерндер, ассоциациялар, консорцеумдар, синдикаттар, картельдер, треттер, қаржылық-өнеркәсіптік топтар);

-фирмаларды біріктіру қызметі мен ұйымдастыру принциптері. Корпоративті басқару кодексі;

-ірі бизнестегі қаржы мәселесі.

Тапсырма:

Корпоративті кәсіпкерлік формаларын схемалық көрсету.

4 тәжірибелік сабақ Венчурлық бизнесті ұйымдастыру

Әдістемелік ұсыныстар: тәжірибелік сабақты тақырып бойынша сұрақтарды талқылау және тапсырмаларды орындау формасында өткізу:

Қарастырылатын сұрақтар:

- венчурлық бизнестің мәні мен ерекшеліктері;

-Қазақстан Республикада венчурлық бизнестің дамуы;

-шетелдердегі венчурлық бизнестің дамуы мен мәселелері.

Тапсырмалар:

1. схема бойынша инновация түрлерін көрсету;

2. нновациялық қызметін даму үшін әсер ететін факторларды атау

3.инновацияларға бөгет жасайтын факторларды схема бойынша көрсету;

4. неге инновацияларда венчурлық бизнесті пайдаланады;

5. венчурлық бизнестің жетпеушіліктері мен артықшылықтарын кесте бойынша көрсету

5 тәжірибелік сабақ Бизнес түрлерін жіктеу

Әдістемелік ұсыныстар: тәжірибелік сабақты тақырып бойынша сұрақтарды талқылау және тапсырмаларды орындау формасында өткізу:

Қарастырылатын сұрақтар:

- кәсіпкерлік түрлерінің белгілері.

- меншік формалары бойынша кәсіпкерлік түрлері: жеке, мемлекеттік, муниципалды.

Тапсырма:

Схема бойынша кәсіпорындарды өлшем бойынша, бағыттары мен сала бойынша көрсету.

6 тәжірибелік сабақ Бизнесті жүргізу формалары

Әдістемелік ұсыныстар: тәжірибелік сабақты тақырып бойынша сұрақтарды талқылау және тапсырмаларды орындау формасында өткізу:

Қарастырылатын сұрақтар:

- бизнесті жүргізудің негізгі ұйымдық-құқықтық формалары;
- негізгі заңдар;
- шаруашылықтық серіктестіктің негізгі түрлеріне сипаттама: толық серіктестік, коммандитті серіктестік, жауапкершілігі шектеулі серіктестік, қосымша жауапкершілікті серіктестік, акционерлік қоғам, өндірістік кооператив, еншілес және бір-біріне тәуелді шаруашылықтық серіктестік.

Тапсырма:

Кәзіргі заңдарды бұрынғы заңдармен салыстырғанда өзгерістерді біліп көрсету

7тәжірибелік сабақ Бизнес субъектілерін тіркеу

Әдістемелік ұсыныстар: тәжірибелік сабақты тақырып бойынша сұрақтарды талқылау және тапсырманы орындау формасында өткізу:

Қарастырылатын сұрақтар:

- негізгі құрылтайшылық құжаттарды дайындау. Фирманың тіркеуге қажетті қосымша құжаттар;
- жеке фирманы құрудың негізгі кезеңдері

Тапсырма:

Меншік кәсіорынды құру үшін кезендерді көрсету.

8 тәжірибелік сабақ Банкроттық және кәсіпорынды жою

Әдістемелік ұсыныстар: тәжірибелік сабақты тақырып бойынша сұрақтарды талқылау формасында өткізу:

- дәрменсіздік", "банкроттық", "санация" түсініктері;
- "Банкрот туралы" Қазақстан Республикасының заңы. кәсіпорының инновациялық деңгейін анықтау.

9 тәжірибелік сабақ Бизнес инфрақұрылымын қалыптастырудағы объективті қажеттіліктер.

. Әдістемелік ұсыныстар: тәжірибелік сабақты тақырып бойынша сұрақтарды талқылау және тапсырмаларды орындау формасында өткізу:

Қарастырылатын сұрақтар:

- бизнес инфрақұрылымы түсінігі;
- инфрақұрылымы элементтері (банктер, биржалар, аудиторлық биржалар, кедендік жүйе, салық органдары, арбитражды сот және т. б.).

Тапсырмалар:

- Схема бойынша биржалардың және құнды қағаздардың түрлерін көрсету;
- Негізгі заңдарды оқып қысқаша баяндама дайындау.

10 **тәжірибелік сабақ Бизнес инфрақұрылымының элементтері**

Әдістемелік ұсыныстар: тәжірибелік сабақты тақырып бойынша сұрақтарды талқылау формасында өткізу:

-аудиторлық фирмалар, аудиторлардың құқықтары мен мінеттері;
- аудит әдістері мен түрлері

11 **тәжірибелік сабақ Кедендік жүйе**

Әдістемелік ұсыныстар: тәжірибелік сабақты тақырып бойынша сұрақтарды талқылау формасында өткізу:

-кеден анықтамасы және қызметі. Кедендік кодекс. Кедендік төлемдер және режимдер;

-арбитажды соттар жүйесі. Арбитажды үрдіс және олардың қатысушылары. Процессуалды мерзімдер. Искіні көрсету. Талдауға дайындық. Істі қарастыру;

-бизнес инфрақұрылымының келесі элементтері: халық жұмысбастылығының реттеу жүйесі мен орталық жұмысбастылыққа үлес қосу; ақпараттық технологиялар мен іскерлік құралдардың коммуникациясы; коммерциялық және шаруашылық қауіп-қатерден сақтандыру жүйесі мен сақтандыру мекемелері; арнайы жарнамалық, ақпараттық агенттіктермен мен ақпарат құралдары; сауда палаталары және басқа да іскерлік топтардың қоғамдық және ерікті мемлекеттік-қоғамдық бірлесулері; көрмелік-коммерциялық кешендер; жоғары және орта экономикалық білім жүйесі; еркін кәсіпкерліктің арнайы зоналары.

12 **тәжірибелік сабақ Бизнестің салық жүйесі**

Әдістемелік ұсыныстар: тәжірибелік сабақты тақырып бойынша сұрақтарды талқылау және тапсырма орындау формасында өткізу:

Қарастырылатын сұрақтар:

-Салық бизнесті экономикалық реттеудің құралы. Салықтың мәні және функциялары. Бизнеске салық салудың негізгі принциптері;

-ҚР салық жүйесі; салық классификациясы, салық жүйесінің элементтері;

-Салық төлеушінің құқықтары мен міндеттері;

-Салық органдары. Салық органдарының құқықтары мен міндеттері. ҚР салық кодексі.

Тапсырма:

Салық бойынша есеп; пайдаға салық; қосылған құн салығы, мүлікке салық, акциздер және т. б. Төлемдерді көрсету және есеп шығару.

13 **тәжірибелік сабақ Бизнес менеджментінің негізгі принциптері**

Әдістемелік ұсыныстар: тәжірибелік сабақты тақырып бойынша сұрақтарды талқылау формасында өткізу:

Қарастырылатын сұрақтар:

-басқарудың механизмі мен принциптері. Өкелетілікті бөлу. Бизнестің ұйымдастырушылық құрылымы;

-бизнестің ақпараттық-экономикалық жүйесі. Ақпарат нарығының ерекшеліктері. Іскерлік ақпарыттың көлемі және құрылымы. Ақпаратпен жұмыс істеу уақыты. Ақпарат бағасы;

-бизнестегі коммерциялық құпия және оны қорғау. Коммерциялық құпия ақпаратын айту критерийі. Коммерциялық құпияны қорғау жүйесі;

-коммерциялық келісімдер жасау. Коммерциялық келісімдердің анықтамасы мен түрлері. Келісім жасаудағы делдалдар. Келісім жасаудың кезеңдері. Сату, сатып алу келісімінің мазмұны.

14 **тәжірибелік сабақ Бизнесте персоналды басқару және іскерлік этика.**

Әдістемелік ұсыныстар: тәжірибелік сабақты тақырып бойынша сұрақтарды талқылау және тапсырма орындау формасында өткізу:

Қарастырылатын сұрақтар:

-персоналмен жұмыс жасаудың негізгі принциптері;

-көпшлікпен жұмыс жасау жүйесі;

-еңбектің материалды стимулы. Еңбектің моральді стимулы;

-іскерлік этика экономикалық мәдениеттің элементі ретінде;

-бизнес пен қоғамның өзара байланысты әсері. Іскерлік міндеттерді орындау. Күш қысымын пайдалану. Биліктегілермен өзара байланыс;

-бизнесті жоспарлаудың негізі;

-бизнесті жоспарлаудың мәні, оны жүзеге асыру элементтері мен кезеңдері. Бизнесті жоспарлау процесінің ұйымдастырушылық факторлары. Бизнесті ұйымдастыру кезеңдегі бизнес жоспарды құрудың қажеттілігі;

-бизнес жоспармен шешілетен есептер. Бизнес жоспардың бөлімдері. Бизнес жоспар бөлімдерін өңдеудің методикасы мен тәртібі;

-шынайы экономиканың маңызды феномені болып табылатын қауіп факторларын есептеу – бизнес жоспармен жұмыс жасаудың негізі. Қауіп-қатер мәні, түрлері, классификациясы. Қауіп-қатерді алдын-алу үшін ұйымдастырушылық шаралар. Форс-мажорды жағдайларды болжай білу және таза қауіпті басқару. Қауіпті сақтандыру;

-қаржылық кәсіпорынды жоспарлау. Шығындарды жоспарлау. Пайданы жоспарлау;

-бизнес жоспардың негізгі қаржылық құжаттары: жүзеге асырудың болжау көлемі; ақшалай шығындар мен кірістердің балансы; шығындар мен пайдалар кестесі; кәсіпорынның активі мен пассивтерінің балансы. Шығынсыздық нүктесін анықтау. Жоба шығынсыздығының графигін жасау;

-бизнес жоспарды бағалау критерийі және оның жүзеге асуы. Іскерлік моральдік принциптері.

Тапсырма:

-ақша түсімдер мен шығыстар балансын құру;

-кірістер мен шығыстарды есептеу

15 **тәжірибелік сабақ Қаржылық қамтамасыз ету және бизнес тиімділігінің талдауы**

Әдістемелік ұсыныстар: тәжірибелік сабақты тақырып бойынша сұрақтарды талқылау және тапсырмаларды орындау формасында өткізу:

Қарастырылатын сұрақтар:

-бизнестің қаржылық ортасы;

-бизнесті қаржыландыру көздері;

-бизнесті инвестициялаудың формалары: несие, кепілдік, лизинг, факторинг. Олардың артықшылықтары мен кемшіліктері.

Тапсырмалар:

-бюджеттік және коммерциялық нәтижсін санау, бизнестін нәтижесін анықтайтын негізгі көрсеткіштерін көрсетіп, есеп жасау;

-лизинг пен несиенің айырмашылығын есеп бойынша көрсету.

3.3 Студенттердің өздік жұмысының мазмұны

3.3.1 050507 «Менеджмент» мамандығы, күндізгі оқу түрі, жалпы орта білім беру негізінде, түскен жылы 2007

№	СӨЖ түрі	Есептеудің түрі	Бақылау түрі	Сағаттар көлемі
1	Лекциялық сабақтарға дайындалу, үй тапсырмасын орындау	Дәріс конспекті	Сабақтарға қатысу	9
2	Тәжірибе сабақтарына дайындалу, үй тапсырмасын орындау	Жұмыс дәптері	Сабақтарға қатысу	9
3	Курстық жұмысты орындау	Түсініктеме хат	Көпшілік алдында қорғау	30
4	Бақылау шараларына дайындалу		МБ 1, МБ 2, сұрақтарға жауап беру	12
Барлығы				60

3.3.2 Студентерге өздік менгеру үшін ұсынылған тақырыптар

1.1 тақырып Бизнес түсінігі, даму тарихы

Кәсіпкерлік мәні және шығу тарихы. А. Маршалл, А. Хайек, А. Шумпетер, А. Иозеф, Б. Кларк, Д. Рикардо, А. Смит, Сей және Р. Кантильон еңбектеріндегі “Кәсіпкер” және “Кәсіпкерлік” түсініктері.

Кәсіпкерлік объектілері және субъектілері. Қазіргі кәсіпкерліктің негізгі белгілері.

1.2 тақырып Орта және шағын бизнесті ұйымдастыру

Өнеркәсіптік дамыған елдер экономикасындағы орта және шағын бизнес орны. Шағын және орта бизнесті қолдаудың шетелдік тәжірибелері.

Қазақстан Республикасындағы шағын және орта бизнестің қалыптасуы, дамуы және қазіргі жағдайы. Қазақстандағы кәсіпкерлік қызметті реттейтін негізгі заңдар.

1.3 тақырып Ірі бизнесті ұйымдастыру

Фирмаларды біріктіру қызметі мен ұйымдастыру принциптері. Корпоративті басқару кодексі.

Ірі бірлестіктерді құру механизмі.

1.4 тақырып Венчурлық бизнесті ұйымдастыру

Венчурлық бизнестің мәні мен ерекшеліктері. Инновациялық технологиялардың мәні және вечурлы бизнесті ұйымдастыру. Технопарктер. Инновацияларды мемлекетік қолдау.

1.5 тақырып Бизнес түрлерін жіктеу

Кәсіпкерліктің іс-әрекет ерекшеліктеріне байланысты жіктелуі: өндірістік, коммерциялық, қаржылық, кеңес берушілік. Меншік формалары бойынша кәсіпкерлік түрлері: жеке, мемлекеттік, муниципалды.

Меншік иелерінің саны бойынша кәсіпкерлі түрлері: жеке, ұжымдық.

II БӨЛІМ. Бизнес субъектілеріннің қалыптасуы және қызметі

2.1 тақырып Бизнесті жүргізу формалары

Жеке кәсіпкерлік түсінігі мен түрлері. Жеке кәсіпкерліктің артықшылықтары мен кемшіліктері. Шаруашылықтық серіктестік түсінігі. Шаруашылықтық серіктестіктің негізгі түрлеріне сипаттама: толық серіктестік, коммандитті серіктестік, жауапкершілігі шектеулі серіктестік, қосымша жауапкершілікті серіктестік, акционерлік қоғам, өндірістік кооператив, еншілес және бір-біріне тәуелді шаруашылықтық серіктестік.

Франчайзинг бизнесті жүргізудің біріккен формасы ретінде. Оның түсінігі, түрлері және қолдану сфералары. Бизнестің франчайзингтік формасын ұйымдастыру қағидалары. Франчайзинг жүйесін қалыптастырудың ұйымдық-экономикалық механизмі. Франчайзингтік жүйені қалыптастыру процессі. Франчайзингтік жүйенің ұйымдық құрылымы және оны басқарудың негзгі функциялары. Франчайзингтік жүйенің артықшылықтары мен кемшіліктері.

2.2 тақырып Бизнес субъектілерін тіркеу

Жеке фирманы құрудың негізгі кезеңдері: мекеме үшін жиналыс, құжаттарға дайындық, банкте уақытша есепшот ашу, акцияға жазылуды ұйымдастыру, мемлекеттік төлемдерді төлеу, әділет органына құжаттарды өткізу, статистикалық кодтарды алу, салықтық инспекцияға тіркелу, мөрлерді дайындау.

2.3 тақырып Банкроттық және кәсіпорынды жою

Соттық негізде банроттық туралы істі қарастыру, реабилитациялық қызметтерді қолдану. Борышкер мен несие беруші арасындағы әлемдік келісім. (пролонгация, компромистік келісім, өз еркімен келісім ретінде жою)

Дәрменсіз борышкерді жою. Заңды тұлғаларды жоюды тіркеу кезеңдері. 1997 жылдың 21 қаңтарындағы “Банкрот туралы” Қазақстан Республикасының заңы.

Әділет органына жою кезінде қажетті құжаттар тізімі (соңғы өзгерістерге сәйкес).

III БӨЛІМ. Бизнес нфрақұрылымы

3.1 тақырып Бизнес инфрақұрылымын қалыптастырудағы объективті қажеттіліктер.

Экономикадағы банктік жүйе ролі. ҚР банк ісінің даму тарихы. Банк түрлері және олардың қызметтері. Биржалардың пайда болу тарихы. Биржа түрлері.

Қор биржалары және оның мүшелері. Бағалы қағаз түрлері және биржалық курстың қалыптасуы.

Тауарлық биржалар. Биржалық сауда ерекшеліктері.

3.2 тақырып Бизнес инфрақұрылымының элементтері

Аудиторлық фирмалар, аудиторлардың құқықтары мен мінеттері. Аудит әдістері мен түрлері. (қолма-қолсыз ақшалар ағымының аудиті, бағалы қағаздар аудиті, сыртқы экономикалық операциялар аудиті, қолма-қол ақшалар ағымының аудиті).

3.3 тақырып Кедендік жүйе.

Бизнес инфрақұрылымының келесі элементтері: халық жұмысбастылығының реттеу жүйесі мен орталық жұмысбастылыққа үлес қосу; ақпараттық технологиялар мен іскерлік құралдардың коммуникациясы; коммерциялық және шаруашылық қауіп-қатерден сақтандыру жүйесі мен сақтандыру мекемелері; арнайы жарнамалық, ақпараттық агенттіктермен мен ақпарат құралдары; сауда палаталары және басқа да іскерлік топтардың қоғамдық және ерікті мемлекеттік-қоғамдық бірлесулері; көрмелік-коммерциялық кешендер; жоғары және орта экономикалық білім жүйесі; еркін кәсіпкерліктің арнайы зоналары.

3.4 тақырып Бизнестің салық жүйесі

Салық төлеушінің құқықтары мен міндеттері.

Салық органдары. Салық органдарының құқықтары мен міндеттері. ҚР салық кодексі.

Салық бойынша есеп; пайдаға салық; қосылған құн салығы, мүлікке салық, акциздер және т. б. төлемдер.

IV БӨЛІМ. Бизнесті басқару

4.1 тақырып Бизнес менеджментінің негізгі принциптері.

Бизнестің ақпараттық-экономикалық жүйесі. Ақпарат нарығының ерекшеліктері. Іскерлік ақпарыттың көлемі және құрылымы. Ақпаратпен жұмыс істеу уақыты. Ақпарат бағасы.

Бизнестегі коммерциялық құпия және оны қорғау. Коммерциялық құпия ақпаратын айту критерийі. Коммерциялық құпияны қорғау жүйесі.

Коммерциялық келісімдер жасау. Коммерциялық келісімдердің анықтамасы мен түрлері. Келісім жасаудағы делдалдар. Келісім жасаудың кезеңдері. Сату, сатып алу келісімінің мазмұны.

4.2 тақырып Бизнесте персоналды басқару және іскерлік этика.

Персоналмен жұмыс жасаудың негізгі принциптері.

Көпшлікпен жұмыс жасау жүйесі.

Еңбектің материалды стимулы. Еңбектің моральді стимулы.

Іскерлік этика экономикалық мәдениеттің элементі ретінде.

Бизнес пен қоғамның өзара байланысты әсері. Іскерлік міндеттерді орындау. Күш қысымын пайдалану. Биліктегілермен өзара байланыс.

Бизнесті жоспарлаудың негізі

Бизнес жоспармен шешілетен есептер. Бизнес жоспардың бөлімдері. Бизнес жоспар бөлімдерін өңдеудің методикасы мен тәртібі.

Қаржылық кәсіпорынды жоспарлау. Шығындарды жоспарлау. Пайданы жоспарлау.

Бизнес жоспардың негізгі қаржылық құжаттары: жүзеге асырудың болжау көлемі; ақшалай шығындар мен кірістердің балансы; шығындар мен пайдалар кестесі; кәсіпорынның активі мен пассивтерінің балансы. Шығынсыздық нүктесін анықтау. Жоба шығынсыздығының графигін жасау.

4.3 тақырып Қаржылық қамтамасыз ету және бизнес тиімділігінің талдауы

Бизнестің қаржылық ортасы. Бизнесті қаржыландыру көздері. Бизнесті инвестициялаудың формалары: несие, кепілдік, лизинг, факторинг. Олардың артықшылықтары мен кемшіліктері.

Ескертулер: егер дәріс сабағының тақырыбы дәріс сабақтар көлемімен қамтылмаған болса, берілген тақырыптың сұрақтары студенттің өзімен оқылады.

3.3.3 Курстық жұмыстардың тақырыптары мен уақытты бөліп беру

Курстық жұмыстардың мақсаты – теориялық білімді бекітіп алу және бизнесті ұйымдастырудағы дағдыларды алу.

Курстық жұмыстардың тақырыптары:

-өнімдерді шығаратын және қызмет көрсететін жаңа кәсіпорынның құрылуы;

- құқықтық реттеу және тұтынушының құқығын қорғау;
- кәсіпкерліктің қаржылық қамтамасыз ету;
- өнімдерді шығаратын кәсіпкердің қызметінің ұйымдастырылуы;
- кәсіпкердің құпиясы және оны қорғайтын әдістері;
- кәсіпкерлердің бәсекелестігі;
- кәсіпорынның маркетингтік жоспар;
- кәсіпорынның тауарлық стратегиясы;
- кәсіпкердің тәуекелі;
- кәсіпорындардың шаруашылық байланыстары;
- бизнесті басқару;

- иновациялық кәсіпкерлік;
- франчайзинг;
- лизинг;
- шағын кәсіпорындағы кәсіпкердің қызметы;
- қаржы саласындағы кәсіпкерлік;
- кәсіпкердің схемалардын құрастырылуы;
- консалтингтік фирманың құрылуы;
-кәсіпорынның даму стратегиясы;
- бизнестағы инновациялық қызмет.

050507 «Менеджмент» мамандығы, күндізгі оқу түрі, жалпы орта білім беру негізінде, түскен жылы 2007 студенттерге кустық жұмысын орындау үшін уақытты бөлу

Курстық жұмыстын мазмұны	**Орындауға қажетті уақыт, сағат**
Кіріспе	3
Курстық жұмыстын тандаған тақырып бойынша теориялық негіздері	12
Тандаған тақырыпқа сәйкес бизнесті ұйымдастыру бойынша тәжірибелік бөлігін орындау	12
Қорытынды	3
Барлығы	30

мамандықтың жұмыс оқу
жоспарынан көшірме

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.1/10

4.1 050507 «Менеджмент» мамандықтын жұмыс оқу жоспарынан көшірме

Бизнесті ұйымдастыру пәні бойынша

Оқу түрі	Бақылау түрі						Студенттер жұмысының көлемі сағат бойынша			Курстар және семестрлер бойынша сағаттарды бөлу 3 курс							
							Барлығы										
	емт	сынақ	КЖб	КЖ	ЕГЖ	БЖ	бар	ауд	СӨЖ	дәр	тәж	СОӨЖ	СӨЖ	дәр	тәж	лаб	СӨЖ
күндізгі, жалпы орта білім негізіндегі, түскен жылы 2007	6						90	30	60	5 семестр							
										15	15	30	30				

ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

Негізгі:

11 Закон РК от 11 декабря 1990 год “О свободе хозяйственной деятельности и развитии предпринимательств в РК”

22 Закон РК от 4 июля 1992 года “О защите и поддержке частного предпринимательства” - Алматы, 1992

33 Закон РК от 31 января 2006 года № 124 – 111 «О частном предпринимательстве» - Алматы, 2006

44 Закон РК “Об индивидуальном предпринимательстве ” от 19 июля 1997 года № 135-1

55 Указ Президента РК, имеющий силу закона “О хозяйственных товариществах ” от 2 мая 1995 года № 2255

66 Закон РК “О комплексной предпринимательской лицензии” – Алматы, Юрист, 2003

77 Гражданский кодекс РК – Алматы, 1994

88 Кодекс РК “О налогах и других платежах в бюджет ”: учебно-практическое пособие – Алматы, Изд. Норма –К, 2005-280с.

19 Государственная программа развития и поддержки малого предпринимательства в РК на 2004-2006 годы.

210 Государственная программа развития и поддержки малого предпринимательства в РК на 2006-2008 годы.

311 Назарбаев Н. А. “Казахстан на пороге нового рывка вперед в своем развитии”. – Астана, 2006

412 Стратегия индустриально-инновационного развития РК на 2003-2015 годы. – Астана, 2003

513 Предпринимательство в РК.- Алматы, 2004

614 Курс предпринимательства. Учебник для ВУЗов. М.: - Финансы, Юнити, 2004,-439с.

715 Черняк В. З. Бизнес – планирование: учебник для ВУЗов – М. Юнити-Дана, 2002 – 470 с.

816 Основы предпринимательства. Мамыров М. К., Смагулов Н. Т. – Алматы. – Экономика,1997

917 Предпринимательство РК Окаева К. О. – Алматы-экономика,2000

1018 Лапыгин Ю. Н. Бизнес-план: стратегия и тактика развития компании: М. – Омега –Л, 2006

1119 Друкер П. Ф. Рынок: как выйти в лидеры. М. –1992

1220 Бизнес-план предприятия Н. Н. Шаш М. – ГроссМедиа.2006-320с.

21 Турсумбаев Б.М. Основы организации бизнеса: учебник для вузов / Б.М. Турсумбаев. – Челябинск: Южно-Урал, 1995.- 639 с.

22 Певзнер Я.Х. Современный бизнес: учебник: в двух томах/ Д.Дж. Речмен, М.Х. Меслон, К.Л. Боуви, Дж. В. Тиля;[перевод и вступительная статья, общая редакция Я.Х. Певзнера], – М. :

Республика, 1995.-2 т.

1323 Самаукин А.И. Теория и практика бизнеса: учебно - практическое пособие / А.И. Самаукин, А.Л. Шишов. – М. : РДЛ, 1997. – 313 с.

1424 Мочерный С.В. Основы организации предпринимательской деятельности: Учебник для вузов / С.В. Мочерный , В.В. Некрасов. – М. : Приор- Издат, 2004.- 222 с.

1525 Горфинкель В.Я. Организация предпринимательской деятельности: Учебное пособие для студентов / В.Я. Горфинкель, Г.Б. Поляк, В.А. Швандар. – М. : ЮНИТИ, 2004. – 525 с.

1626 Осипов М.Ю. Основы предпринимательского дела. / М.Ю.Осипов. – М. : Век, 1996.- 348с.

1727 Хоскинг А. Курс предпринимательства: практическое пособие [перевод с английского Дрыночкин А.В., Лешенко В.Н.]/ А. Хоскинг. – М. : Международные отношения, 1993 – 641с.

Қосымша:

1 Буров В. П. Бизнес-план. Методика составления. М: Изд-во ЦИППК АП,1995 – 88с.

2 Любанова Т. П. И др. Бизнес-план. Учебно-практическое пособие. – М.: Из-во ПРИОР, 1998. –88с.

3 Как преуспеть в бизнесе: секреты предпринимательской деятельности. – Алматы:РГЖИ «Даур», «Семен ЛТД», 1992

4 Ламбден Джон, Таргет Дэйвид Финансы в малом бизнесе – практический подход. Пер. сангл.- М.:Финансы и статистика, Аудит,1992.- 128 с.

5 Основы предпринимательского дела. Благородный бизнес. Под ред. Осипова Ю.М., 1992

6 Пелих А. Бизнес-план или как организовать собственный бизнес. – М., 1998

7 Уткин А., Кочеткова А.И. Как развернуть собственное дело. – М., 1998

8 Бизнес-план. Методические материалы. – 3-е изд., доп.\ Под ред. Н.А. Колесниковой, А.Д. Миронова. – М.:Финансы и статистика, 2004. – 256 с.

9 Нусупбаев М., Сейтимов Е. Бизнес в стиле KAZ: как эффективно управлять компанией.-Алматы,2005. – 400 с.

10 Бизнес-план. Под ред. Маниловского.-М.: Финансы и статистика, 1998

11 Бизнес-план. Уткин Э.А.- М., 1997

12 Джозеф, А. Кавелло др. Бизнес-планы, полное справочное руководство. – М.: ЗАО Издательство «Бином», 1998

13 Периодические издания «Қаржы - қаражат», «Қаржы», «Ьанки Казахстана», «Поиск» и другие